

Azatioprin

Gregor Mlinšek

V tej knjižici lahko preberete osnovne informacije o zdravilu azatioprin. Več informacij lahko dobite v navodilih proizvajalca, ki so napisana na priloženem lističu v škatlici zdravila in pri zdravniku, ki vam je azatioprin predpisal. Informacije so na voljo tudi na spletu.

Zakaj mi je zdravnik predpisal azatioprin

Azatioprin sodi v skupino zdravil, ki jih imenujemo imunosupresivi. Ta zdravila zavirajo nastanek ali delovanje belih krvničk, s čimer oslabijo delovanje imunskega sistema. Azatioprin preprečuje pomnoževanje limfocitov. Je eden najstarejših imunosupresivov, ki je še vedno v klinični uporabi. Večinoma ga uporabljamo v kombinaciji z drugimi imunosupresivnimi zdravili za zdravljenje različnih avtoimunih in drugih vnetnih bolezni, kot so vnetje žil (vaskulitis), sistemski lupus eritematosus, revmatoidni artritis, poliarteritis nodosa, dermatomiozitis in polimiozitis, kronične vnetne črevesne bolezni, v nekaterih primerih se ga še vedno uporablja tudi po presaditvi ledvice. Azatioprin vam je zdravnik predpisal, ker imate eno od zgoraj navedenih vnetnih bolezni, ki med drugim povzroča okvaro ledvic. Azatioprin oslabi imunski sistem, kar med drugim vodi v umiritev vnetja v ledvicah in do izboljšanja njihovega delovanja. Azatioprin je v Sloveniji na voljo pod imenom Imuran in Azafalk.

Kakšen odmerek zdravila naj jemljem

Imuran tablete obstajajo v pakiranju po 50 mg, Azafalk je na voljo v tabletah po 50 in 75 mg. Zdravilo se jemlje enkrat dnevno, običajno v odmerku 50 do 150 mg/dan. Pravi odmerek določi zdravnik na osnovi vaše telesne mase ob spremljanju vaših laboratorijskih in kliničnih kazalcev.

Kako jemljem azatioprin

Zdravilo se jemlje vsak dan ob isti uri in v enakem odnosu do hrane. Ker lahko azatioprin povzroči slabost, predlagamo, da zdravilo jemljete skupaj s hrano ali takoj po njej. Tableto se pogoltne celo, ne sme se je ne lomiti ali gristi. Tudi rezanju tablet se je potrebno izogibati, saj pri tem nastane prah, ki lahko škoduje ljudem v istem gospodinjstvu.

Koliko časa bom moral/a jemati azatioprin

Azatioprin je potrebno sprva jemati, dokler ne dosežemo kliničnega in laboratorijskega izboljšanja bolezni. Kot vzdrževalno zdravljenje z namenom preprečevanja ponovitve bolezni ga predpisujemo še leto dni ali več. V primeru presajene ledvice ga je potrebno jemati vse dokler presajena ledvica deluje, lahko doživljenjsko.

Ali se vpleta v presnovo ostalih zdravil

Azatioprin se ne vpleta v presnovo ostalih imunosupresivnih zdravil, lahko pa pride do medsebojnega delovanja (interakcije) z nekaterimi drugimi zdravili, ki ne vplivajo na delovanje imunskega sistema. Zdravnik v primeru predpisa azatioprina skrbno preveri, katera zdravila jemljete. Zdravilo vam predpiše le, če ne jemljete zdravil, ki bi lahko povzročila neželene interakcije. Najbolj se izogibamo kombinaciji z alopurinolom, to je zdravilom za zdravljenje putike, ker pri določenem odstotku ljudi pride do nevarnih stranskih učinkov. Odsvetuje se tudi sočasno jemanje nekaterih virostatikov ali citostatikov. V primeru sočasnega jemanja zdravil, kot je varfarin, je potrebna previdnost in natančno spremljanje. Alkohol ne priporočamo, ob zdravljenju z azatioprinom lahko povzroči slabost.

Ali obstajajo stranski učinki

Med možne stranske učinke sodi splošno slabo počutje, neprijeten občutek v želodcu, slabost, driska, izguba apetita, generalizirane bolečine, kožni izpuščaj, prehodna izguba las in krvavitve. Navedeni stranski učinki so sicer možni, a v praksi zelo redki. V izvidu krvi lahko beležimo porast jetrnih encimov, kar kaže na to, da je učinek zdravila na jetra prevelik. Pride lahko tudi do upada števila levkocitov v krvi, kar kaže na premočan učinek na kostni mozeg. V tem primeru je potrebno odmerek azatioprina nekoliko zmanjšati, kar večinoma zadošča, da se izvidi ponovno normalizirajo.

Katere vrste cepiv lahko prejmem, če jemljem azatioprin

Ob jemanju azatioprina je cepljenje možno, vendar le z mrtvimi cepivi, oslABLJENA živa cepiva niso dovoljena. Učinek cepljenja je zaradi imunosupresije slabši kot v splošni populaciji.

Ali potrebujem posebne kontrole

Ob uvedbi azatioprina je v prvem mesecu po uvedbi priporočljivo enkrat tedensko kontrolirati hemogram in jetrne teste. S tem ugotovimo, če je potrebno odmerka zdravila nekoliko znižati. Po preteku tega obdobja zadoščajo občasne laboratorijske kontrole.

Kaj, če pozabim vzeti zdravilo

V tem primeru vzemite zdravilo takoj, ko se na to spomnite, razen če je do naslednjega odmerka manj kot 12 ur. Če en dan zdravila ne vzamete, naslednji dan odmerka ne podvajajte, temveč vzemite običajen odmerek. Če se vam zgodi, da zdravilo pogosto pozabite vzeti, obvestite lečečega nefrologa. Opuščanje oziroma pozabljanje odmerkov lahko vodi v ponoven zagon osnovne bolezni.

Ali lahko jemljem azatioprin v času nosečnosti in dojenja

Jemanje azatioprina v času nosečnosti je možno. Ker azatioprin prehaja v materino mleko, dojenje otroka ni priporočljivo, je pa dopustno, če so koristi za mamo večje od tveganja za otroka.

Ali azatioprin vpliva na razvoj raka

Prejemniki imunosupresivne terapije, med drugim tudi azatioprina, imajo večjo verjetnost za nastanek rakavih obolenj, zlasti kožnih. Tveganje za razvoj raka je v povezavi

s celokupno jakostjo imunosupresije in trajanjem le-te. To pomeni, da imajo večje tveganje tisti bolniki, ki dolgo časa jemljejo večje število imunosupresivnih zdravil. Tveganje ni povezano izključno z azatioprinom. Splošno priporočilo za zmanjševanje verjetnosti za razvoj kožnega raka je izogibanje soncu in drugim virom UV svetlobe, pri čemer pomagajo tudi ustrezna oblačila, pokrivala in uporaba sončnih krem z ustrezno visokim UV zaščitnim faktorjem.

Ali azatioprin vpliva na razvoj okužb

Bolniki, ki jemljejo imunosupresivna zdravila, imajo tudi večjo verjetnost za razvoj okužb, ki jih povzročajo različni mikroorganizmi, kot so bakterije, virusi, glive in paraziti. Okužbe so odraz celokupne jakosti imunosupresije in večinoma niso vezane na posamezno imunosupresivno zdravilo. Ob ponavljajočih se okužbah odmerki zdravila zmanjšamo. V primeru pojava vročine, mrzlice, splošno slabega počutja in drugih neobičajnih stanj, je nujno, da o tem obvestite zdravnika.

Za dobro LEDVIC

Druga dopolnjena elektronska izdaja

Izdajatelj:

Slovensko nefrološko društvo – Slovensko zdravniško društvo
Zveza društev ledvičnih bolnikov Slovenije

Urednica: Jelka Lindič

Souredniki: Damjan Kovač, Andrej Škoberne, Nebojša Vasič

Oblikovanje: Tanja's Design, tanjas-design.si

Knjižice izobraževalnega programa Za dobro ledvic so namenjene laični javnosti
in uporabi v zdravstvenih ustanovah. Spremembe vsebine niso dovoljene.

Ljubljana, 2023

www.zadobroledvic.si

